

**OCENILI SMO
PETLETNO
DELO
STR. 3**

**ODER JE NJENA
LÜBEZEN
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 15. januarja 2004 * Leto XIV, št. 1

Slovenski knjižni dar 2004

ČAKA NAS: „BLAGOSLOV ALI PREKLETSTVO?“

„Blagoslov ali prekletstvo?“ se sprašuje Marijana Sukič, urednica Slovenskega koledarja 2004, v uvodniku, v katerem razmišlja o pričakovanjih, kaj se bo zgodilo v Porabju po 1. maju, ko bo tudi Madžarska postala članica Evropske unije. „Človeki na pamet pride pitanje, ali de članstvo v tej veliki skupnosti blagoslov za porabske Slovence ali prekletstvo.“ Ob dobrih plateg članstva, avtorica ugotavlja, da si bodo ljudje iskali delo v sosednji Avstriji, kar jo skrbi, ker: „Porabski Slovenci smo se vsikdar znali prilagoditi (alkalmazkodni). Buma, buma se nam leko zgodi, ka mo za en čas baukse gučali nemški kak slovenski,“ opozori urednica na možnost, ki izvira iz dosedanjih spoznanj, tudi v Monoštru.

Prvič se v Slovenskem koledarju Zveze Slovencev predstavlja novi generalni konzul v Monoštru, Marko Sotlar: „Skrb za Slovence ter njihovo uveljavljanje individualnih in kolektivnih pravic še naprej ostaja prednostna naloga Generalnega konzulata RS v Monoštru, pri čemer pa bo v prihodnosti potrebno delati še več na razvoju gospodarskega sodelovanja tako med obema obmejnima regijama kot tudi v širšem prostoru obeh držav. Ravno boljši ekonomski položaj vseh ljudi, ki živijo na tem območju, posebej pa Slovencev, je tisto, v čemer vidim pozitivno prihodnost.“

Prvemu razdelku, kjer je poučnik na narodnostno politični tematiki in v članstvu Madžarske in Slovenije v Evropski uniji, sledijo obsežnejša poglavja Porabje in Prekmurje in da in gnes (Porabje in Prekmurje

nekoč in danes), Langivanje po sveti (Potepanje po svetu), Za duge zimske večere (Za dolge zimske večere), Nika za smej (Nekaj za smeh) ter obsežna kronika dogodkov na fotografijah in v besedi. Privlačen je tudi koledarski del s fotografijami in risbami, iz katerih spoznamo, kako so bili nekoč oblečeni ljudje v Porabju. Pomembno je reči, da v Slovenskem koledarju 2004 sodeluje 36 avtorjev iz Madžarske in Slovenije, predvsem pa, da je več novih imen, z novimi vsebinami.

Med prispevki v prvem delu izstopa tekst O problemu enačenja Evropske unije z Evropo; o novostih, ki bodo po članstvu v Evropski uniji, beremo v zapisu Tu je bila nekoč „železna zavesa“; o jubileju Panonskega letopisa 2003, ki izhaja v Pinkovcu na Gradiščanskem in

je vsebinsko naravnano k sodelovanju mejnih območij Avstrije, Madžarske, Slovenije in Hrvaške. Tu sta zapisa Prvi koraki kulturnega sodelovanja med Slovenijo oziroma takratno Jugoslavijo in Madžarsko in Sanje so se uresničile, kjer Geza Bačić opisuje, kako se je Slovincem v Porabju uresničila ena največjih želja, izgradnja Slovenskega kulturnega in informativnega centra v Monoštru, ki sta ga leta 1998 odprla predsednik Slovenije Milan Kučan in predsednik Madžarske Árpád Göncz.

Razdelek Porabje in Prekmurje nekoč in danes uvaja zapis Jubilejni Košičevi dnevi, temu sledi niz prispevkov, ki so jih napisali avtorji z obeh strani meje. Naštevanje ne bi bilo umestno, kajti koledar je potrebno vzeti v roke in prebrati,

zgolj za pokušino omenjam toplo prijeten zapis Vere Gašpar Človek prek devet križev, v katerem opisuje obiske v Martinju pri gospodu Ivanu Camplinu, starosti katoliških duhovnikov na Slovenskem, ki je desetletja povezan z dogajanjem v Porabju: „Porabski Slovenci se nji radi spominjamo, najbolje tisti, šteri smo radi hodili na njine lejpe slovenske svete meše na Gorenjom Seniki, se radi spominjamo na njine lejpe pridige ... Dosti lejpi njini besed sam si zapomnila, škoda, ka je v tistom cajti naša deca nej hodila k slovenskim mešam...“

Naj ponovim: tudi ta Slovenski koledar - prvi je izšel leta 1986 na 119 straneh in v 1000 izvodih, z letnico 2004 pa na 341 straneh in v 1600 izvodih - moramo brati in prebrati. V kole-

darju je vsebinsko zanimivo in pestro branje; v njem so trenutno aktualni prispevki in teksti, ki bodo čez leta proučevalcem porabskih razmer povedali veliko tehtnega. Z naštevanjem posameznih poglavij sem nakazal, da so teksti v knjižnem jeziku in narečju.

V slovenskem knjižnem daru so izšle tudi Andovske zgodbe - Andovske prpovej - sti Karla Holeca z ilustracijami Antona Buzetija.

Karla Holeca - Karčija, poznamo kot župana Andovec, druge najmanjše občine na Madžarskem (manjša je le občina Nemesmedves, tudi v Železni županiji), pa fotografa in novinarja pri našem časopisu. Karči ni zgolj tenkočuten opazovalec, ko beleži s fotografskim aparatom, ampak še bolj „sliši“ in zna napisati, kar se je zgodilo in kaj se dogaja okoli njega. Da je tako, so se doslej prepričali bralci v časopisu, zdaj pa tudi tisti, ki so že vzeli v roke njegove Andovske zgodbe - Andovske prpovej. Knjiga z desetimi zgodbami je izšla v Knjižni zbirki Med Rabo in Muro, ki jo od leta 1998 (začenši z romanom ÉRD) izdaja Podjetje za promocijo kulture Franc - Franc iz Murske Sobote v sodelovanju z Zvezo Slovencev. Prenos v knjižno slovenščino je delo urednika Milana Vincetiča, ki knjigo predstavlja tudi na zavihku, beležko o pripovednem svetu Karla Holeca pa je napisal Franci Just.

O Andovskih zgodbah zdaj le toliko, kajti vsebina knjige terja in zasluži posebno in podrobnejšo predstavitev tudi v našem časniku Porabje.

Ernest Ružič

Blajženo nouvo leto 2004

Võra zvonika vsakše velke katedrale pa tudi vsakše male cerkvice je 31. decembra 2003. leta že vdarila pououč, zažvenketali so pehari i blajženo nouvo leto so želeli eden drugomi dobri prijatelje i sousidje, kolegi, bližanja ino dalešnja rod-bina.

Z vnougimi veselimi ino tūdi dreselnimi pripetjami obremenjenim srcem, v duši pa z znouva občutenim faktorom minejvanja, ali dōnok z vūpajoučim ino trouštajoučim se optimizmom čakamo našo skrivnostno, nepoznano prišesnost. Ta prišesnost se nam zdaj obetavle vūpanja puna ino lepša, kak je bila do etiga mao, gda se nam zna biti spunijo tista želejnjna, na štere smo desetine ino stotine lejt žmetno čakali, ino štere mogouče nišče nej znau tak lepou vōpovedati, kak teva dva največšiva pesmara, eden drugomi blūzi bodoučega slovenskoga ino vogrskoga naroda, kakti doktor France Prešeren ino Petõfi Sándor.

Tou nouvo leto, štero korenito premejni tak žitek Slovincov ino Vougrov, kak i vsej narodov Evropske unije, pozdravimo najprvle z lejpimi rečami iz Zdravice doktora Franceta Prešerna v prejkumskom prevodi:

*»Žive naj vsi narodi,
Žmetno čakajouči den,
Gda ednouk na cejloj
Zemli
Mer oblada med lidmi.
Gda sloboudni bodemo
I vsi prijateljsko
Si v roke segnemo.«*
(Prevod: S.G.)

Zdaj pa dajmo prejk rejč, rejč zdravice mlado premnoučemi poeti Petõfi Sándori, šteri si je želo prihod

nouve, vezdaj pred našim pragom stoječe epohe.

*»Gda si iz košare obilnosti
vsakši ednako lejko vzeme,
gda si pri stouli pravici
vsakši lejko doli vsede,
gda posvejt razuma
presvejti duše naše,
te lejko končno stanemo
i se prijateljsko pozdravimo.«*

(prevod: S.G.)

V Evropi se eden za drugim poderajo zidine, štere so desetine lejt loučile mater od deteta, loučile mladoga od svojega ljublenoga tovariša, loučile so usoude, pokopale vūpanja. Obrvim se je porūšo berlinski zid, šteroga je napajala krv tistih mladih lidi, šteri so žejali po sloboščini pa potom toga se je znouvič lejko zedinilo tisto, ka vkūper sliši. Poudro se je zid, simbol velike bolečine milijonov, predmetno utelešenje tistoga vnougoga sovraštva, vnouge mržnje, žalosti, šteri je kak veliki oblak na nebi dvajsetoga stouletja pokriu blesčeče sunce.

Eden za drugim se poderajo tudi zidine v naših srcaj, v

našem razumi, pa tudi eden, za nas Slovence jako boleči zid, šteri nas je prejk desetine lejt loučo od naših slovenskih bratov, živoučih na drugoj strani nespametno potegnjene granice. Spraznimo zdaj PEHAR LŪBEZNI na zdravje Slovincov ino Vougrov, pa tudi na zdravje drugih narodnosti, šteri živejo med Mõro i Rabo.

Spraznimo PEHAR PRIJATELSTVA na zdravje vseh narodov Evropske unije, spraznimo PEHAR VŪPANJA na mirovno, blajženo prišesnost vsakšega naroda na Zemli.

Čuvajmo v naših srcaj tudi boleče rane preminoučih cajtov, ne pozabimo matere, štera je v rani grob položila svojega mladoga, v bojni preminoučega sina, ne pozabimo ajto, šteroga zaman čaka domou s fronte osirotejlo dejte, ne pozabimo stare matere, štera prejk desetine lejt ešče itak čaka domou svojega, v bojni zgūblenoga ljublenoga tovariša, pa je po telki vnougi lejtaj ešče itak nej zgibila vūpanja. Ne pozabimo tudi tiste milione, štere so v drugoj svetovnoj bojni bujli v plinskih celicaj Auschwitzta ali v smrtnih logoraj Mauthausena, Sachsenhausena, Buchenwalda ali Dachaua... Ranč tak ne pozabimo tudi tiste milijone, štere so več gezero kilometrov od svojega douma odgnali v vzhodne kaštigajouče logore. Spraznimo PEHAR BOLEČIN na njuv spoumenek, na zmagoe trejnje pameti, naj se ete grozovitosti nikdar več ne ponouvijou. Položimo v mislih edno roužico v naših srcaj na njuv spoumenek ino zozidajmo na rūševinaj

Ne pozabimo slovenske matere rejč

Naj stoj pripovejda kak ške, edna velka istina je, če Zveza Slovincov v Porabji ne bi podpirala telko kulturnih skupin, vōdavala Porabje, če nej bi bilau radijske oddaje v slovenskom jeziki, buma v Porabji bi se slovenska rejč trnok trnok na rejdkji čūla.

Maloštera krajina v Sloveniji se leko povali, ka ma telko kulturnih skupin kak Slovensko Porabje s svojimi sedmimi malimi vasnicami. Edni, šteri že precj lejt odimo po Porabji iz Slovenije, najbolje znamo precejniti, kakšna je situacija na jezikovnom področji med Porabci, dosta bole kak tam živeči domanji. Leko povejmo, ka žmetno, z dosta trūda vsej nas, šteri se za tou trūdimo, je napredek. Slovenska rejč se či duže več i pogosteje čūje. Mi, šteri odimo na Madžarsko, smo pred lejtami meli občutenje, ka smo med samimi Madžari (prouti šterim zagvūšno nika nemamo!), a nej med Porabci.

Ob konci leta 2003 z velkim zadovolvstvom leko povejmo, ka se slovenska-porabska rejč či duže bole čūje. Najbole se tou opazi, gda mamou kakšo prireditiv. Pred lejtji so nas gledali malo čūdno kak kakše tujince. Zdjaj rejdkko šteri ide mimo nas, ka ne bi lepou slovenski vouščo »dober den« ali pa cilou eške kaj več. Tūdi na samaj prireditvaj se čūje či duže več domanja porabska rejč – tū doma v Porabji. Menje pa med Porabci, šteri živejo v drugaj krajaj po Madžarskoj.

Kak najboukše orgule mi zaigra srce te, gda naše pevke na nastopaj spejvajo porabske pesmi pa čūjem, či duže več lūdi iz dvorane z nami popejvle. Po nastopaj kcuju stoupijou k nastopajoučim pa vkūper z njimi spejvlejo pesmi, štere so njim popejvale njūve babice, s takšim občutenjom, ka tudi kakša skuza kak biser zabliska v očaj.

Naša največša želja je, ka bi na konci toga, zdjaj mladoga leta leko ešče več Porabcov z gizdavostjov priznalo, ka so Slovenci pa materno rejč navčijou tudi svoje mlajše.

Mojim Porabcom:

Marija Rituper

žalosti, na rūševinaj tužnost i eden nouvi svejt, v šterom vsi najdemo srečen doum, najdemo takšo doumovino, vu šteroj se nišče nede tihinski počūto, gda se bomo vsi na etom zemelskom globusi trūdili za edini odičeni cil: za ČLOVEKA. »Tou de tista bougša epoha, za štero zveni molitev na vūstaj milionov, gda se z

nouvim nebom vred narodi tudi tista nouva Zemla, na šteroj pravici oblada, gde nede niti kroune, niti meča, nede beraške palice, niti robskih okouv.« (Luthar Adam).

BOUG ŽIVI VSE LIDI NA ZEMLI!

Suzana Guoth

Ocenili smo petletno delo

Slovensko društvo v Budimpešti je na začetki decembra melo občni zbor. Hitro je poteklo pet let. Ocenili smo petletno delo pa zbrali nauvo vodstvo. Predsednica Irena Pavlič je tak cenila te čas, da je bil uspešen, a težka lejta so bila. Dosti dela

Vsakšno leto tak začnemo, ka svetimo slovenski kulturni praznik. Na toga smo meli pozvane kulturne skupine iz Murske Sobotne, Kranja. V tem obdobju smo povabili dva moška zbora iz Avstrije, nastopili so na božičnem koncerti in na slovenskem

zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika. Predstavili smo več knjig, stere je vōdala Zveza Slovencev na Madžarskem, notra so se pokazale gledališke skupine iz Trdkove, Puconec pa naša porabska iz Števanovec. Vsakšno leto je pri nas

venijo. Najprva smo bili v Prekmurji, leta 1999. Leta 2001 smo šli na romanje v Maribor, v škofijsko stolnico, gde je za nas sveto mešo darovau pomožni škof Jožef Smej. Obiskali smo Dravsko dolino. Leta 2002 smo bili na Gorenjskom. Romali smo na Brezje, potem smo obiskali rojstno ves in hišo največšoga slovenskega pesnika, Vrbo v Kranji pa Prešernov gaj. Bili smo na Voglu, pri slapu Savice. Lani smo prišli do morja. Kakšno doživetje, saj največ nas ešje nej bilau na morji. Ogleдали smo si slovensko obalo, romali na Sveto Goro, ogleдали si freske v Hrastovlju. Lepau je bilau v Lipici in občudovali smo lepoto Postojnske jame.

Ka leko potujemo, tau se leko zavalimo tudi matični domovini, da od tistec tudi dobimo pomoč. Tau pa od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, potejm od Ministrstva za kulturo. Sto nas ešje pomaga? Državna slovenska samouprava nam da mesto tu v Budimpešti,

plačali. Zveza Slovencev na Madžarskem nas s pejneci pomaga, potejm ešje Javni sklad za manjšine in Ministrstvo za kulturo v Budimpešti.

Na občnem zbori smo ugotovili, da dobro sodelujemo z drugimi slovenskimi organizacijami. Sam že napisala, da smo bili v Somboteli, v Mosonmagyaróvári, oni pa pri nas. Vsakšno leto pa potujemo na Državno srečanje porabskih Slovencev, stero organizira Zveza. Letos smo pa ešje potejm obiskali Gornji Senik in sedež Državne slovenske samouprave.

Od začetka smo vküper odli pa sodelovali s slovenskim veleposlanštvom. Tau je dobro šlau, gda je bila veleposlanica Ida Močivnik in se zdaj nadaljuje, ko je veleposlanik Andrej Gerenčer. Letos smo pa vküper svetili z veleposlanštvom slovenski kulturni praznik. Imeli smo vsigdar ugledne goste. Tak je naš gost biu veleposlanik Andrej Gerenčer kot podpredsednik državnega zbora R Slovenije, obiskale so nas delegacije. Tak so bili pri nas z delegacijo Mihaela Logar, Darja Bavdaž Kuret, Magdalena Tovornik, Črto mir Spacapan.

Po poročili predsednice smo zbrali nauvo devetčlansko vodstvo. Predsednica je ostala tadala Irena Pavlič, podpredsednika Feri Kranjec in Agika Merkli Kállay. Člani so: Jožef Karba, Jolanka Čuk, Agika Bajzek Szomor, Esterka Holec Tóth, Feri Nemet pa Laci Žunić.

Naša gosta sta bila na občnem zbori veleposlanik RS v Budimpešti Andrej Gerenčer in prva serketarka Mojca Hrovatić. Andrej Gerenčer nas je proso, da je sploj pomembno, da vküper držimo, da ostanemo Slovenci, da nam pri tejm dajo vse pomoč.

I. P.

Udeleženci občnoga zbora društva.

je bilo, letno štiri-pet prireditev je nej malo. Zvün toga smo skorok vsakši mejsce vküp prišli, organizirali smo izlete tō.

Zakoj je biu te čas uspešen? Dosti takšnoga smo meli, ka prva lejta nej, pred letom 1998.

Iz Slovenije, od matične domovine tudi dobimo pomoč. Potovali smo štirikat v Slovenijo, vsakšno leto na Državno srečanje porabskih Slovencev na Vogrskom. Navezali smo stike s Koroškimi Slovenci v Avstriji. Organizirali smo slovenski den s slovensko mešo. Obiskali smo porabske Slovence, steri živejo v Somboteli in v Mosonmagyaróvári. Meli smo tri likovne razstave prekmurskih in ptujskih likovnikov. Tau pomeni, da smo sodelovanje nadaljevali s Prekmurjem, najbolje pa z Društvom upokojencev v Murski Soboti. Navčili smo se rauže delati iz papirja, tau so nas navčile ženske iz Porabja.

kulturnem prazniki. Leta 2000 je praznovalo našo društvo 10. obletnico, takrat smo začeli sveto mešo v

špiala gledališka skupina Nindrik-indrik iz Monoštra tō pa senički mlajši. Bile so pri nas na gostovanji ševa-

Novo vodstvo z veleposlanikom Andrejem Gerenčerjem.

slovenskem maternem jeziki. Trikrat nam jo je darovau dekan Lojze Kozar iz Odrnec, sodelovau je pa pevski

novske in monoštrske ženske. Najvekušo pa je bilau, gda smo začnili potovati v Slo-

gde se leko srečamo, delamo, mamu prireditve. Če bi tau nej bilau, bi nej mogli delati, ka bi arendo težko

Pozdravili smo aktiviste

Slovenska zveza je 28. decembra držala tradicionalno Srečanje porabski kulturni skupin v počastitev Dneva manjšin na Vogrskom. Te den svetimo vse aktiviste, steri se cejlo leto

turgijo, pa se leko radüvamo našim indašnjim šegam, plesom. Tau poslanstvo ranč vi opravlate s tejm, ka kulturno pa s tejm vred jezikovno dediščino, erbijo Porabski Slovencov

tak, ka mate za seov tašno držino, stera vas porazmedj, vas podpira, pomaga pri tejm.

Z mirno düšo leko povejm, ka brezi vaši nastopov si že spjol ne moramo predstavlati kakšen program. Tau valä za vse slovenske organizacije od Porabja do Budimpešte, najbola pa za našo Zvezo, stera je letos priredila 19 različni programov.

Slovenska zveza se iskreno za(h)vali za letno delo vsejm aktivistom, vodjam, mentorjem, steri se tröjdite vse baugše slöziti slovenstvo. Posaba so velko (h)valo vredni vsi, steri so vogrske narodnosti ali so z matičnoga rosaga. Dopüstitile mi, ka se v imeni vsej

Člani in mentorji kulturnih skupin.

tröjdijo zatau, naj nam s svojimi programi olepšajo vse svetke. Srečanje je počastilo skur stau aktivistov, med njimi člani, vodje, mentorji domanji skupin pa člani predsedstva Zveze. Med gosti smo leko pozdaviли generalnoga konzula R Slovenije gospaüda Marka Sotlarja, gledališko skupino KUD Rožika iz Kuzme pa predsednico toga društva Ireno Kalamar. Na srečanju smo najprvin etak pozdaviли aktiviste:

Gledališka skupina KUD Rožika iz Trdkove.

„Srečanje domanji kulturni skupin je že prejk deset lejt poseben svetek za vas, steri nam s svojimi kvalitetnimi programi cejlo leto olepšate vse svetke od najmenše vesi v Porabji do največšoga varaša na Vogrskom. S tejm, ka organiziramo dostafela programov, prireditev, želimo za dobiti, naj se Slovenci mamö gde pa zakoj srečati. Srečanja so pa najbaugše prilike za tau, ka se leko pogučavamo v domanjij maternoj rejčji, leko poslözšamo lejte porabske pesmi o lübezni, dela, radosti, žalosti, leko poslözšamo svete pesmi, slovensko li-

gora držite pa širite z nastopi, kaseti, CD-ji tak na Vogrskom kak med drüdjij rosagaj živečimi Slovenci pa med večinskim vogrskim narodom. Kamkoli düte, vi simbolično furt s seov nesele falaček zemlje pa spominov iz rojstne krajinje Porabski Slovencov. Dejstvo je, ka smo Porabski Slovenci najbola bogati na kulturnom področji. S programi Porabski Slovencov se gdekoli pa gdakoli leko vöpostavimo, ka hvali vas, vašo pripravlenost. Redno se morate včiti, oditi na vaje, nastope pa tašnoga reda vse silno delo doma pístiti. Tau leko opravlate samo

nas trno lepau zavalim, za tisto moralno pa finančno pomauč, stero dobimo od matične domovine, Slovenije. Brezi te pomauči bi nej bilau mogauče delati med takšnimi dobrimi pogoji kak ji mamö. Na Vogrskom nas prejk natečajov pomagata Javni sklad za narodne in etnične manjšine pa Ministrstvo za kulturno dediščino. Ranč tak se za(h)valimo Državnoj slovenskoj samoupravi pa listim lokalnim, manjšinskim samoupravam, stere pomagajo pa cenijo vašo delo.“

Kak vsakšo leto, zdaj smo tü ocenili letno delo kulturni

Praznični dnevi

Okoli svetoga dneva se vsaki človek, vsaka düša pripravla po svoje na božič. Hodimo k zornicam, če nam denarnica písti, si pomali nakupujemo, da bi leko podarili naše najdražje. Mogoče vsakši človek nema bogati dar pa čigli je siromak, tü zna v düši biti bogati.

Pred božičom, 22. decembra, so ljudske pevce z Gorenjoga Senika pozvali v Slovensko ves na predbožični koncert. Nastopili so šolska deca, betežniki Doma düševno prizadetih (Szociális Otthon lakói) in mi, ljudski pevci z Gorenjoga Senika. Lepo nas vse je pozdavił Ildiko Antal, program se je pa začno z deco, ki so recitali in spejvali. Lejpi program so dali düševno prizadeti, betežni ljudje, ki so posebne pohvale vredni, ker se takši lüdje bolj težko navčijo kak zdravi. Pohvaliti moram medicinske sestre tü, ki je včijo, düševno ranljivi, dapa oni se tü znajo veseliti. Lejpi program so nam dali in vse to so z lübeznirov naprej dali. Vsi so bili dobre volje, nasmejanega obraza in zelo srečni, gda njim je publika zaploskala. Pred nastopom so bili malo živčni, to je normalno, ker vsak, ki stopi na oder, ma tremo. Ali gda njim je voditeljica povedala, ka bodo prvi nastopili, so se zelo veselili. Samo z eno rejčov jih je že v dobro volo spravila. Mi, ljudski pevci se tüdi lepo zahvalimo za vse. Pri puni dvorani, pred takšo publikov je veselje spejvati. Čütimo, da nas cenijo in to pokažejo, gda ploskajo. Hvala lepa Ildiki Antalovi in Eriki Köleš Kiss za njune besede, pa nenaslednje našim nekdanjim Seničarkam, stere so povedale, ka so te božične pesmi pred tridesetimi letami čüle, gda so ešče pokojna Drenina Trejza spejvali s Kodlino Djulo. Dobro je včasi kaj staroga naprej vzeti.

27. decembra sam pa bila povabljenä v Kuzmo na Veseli večer. Dve pune vöre smeja, dobre volje pa puna dvorana nas je čakala. Kak je v takšom mestu dobro špilati! Člani Kulturnoga društva Rožika iz Trdkove so bili enkratni. Ravno tak skupina iz Rogoševca, pri šteroj so se ženske v moške naravnale, moški pa v ženski gvant. To je eške tavalalo ali gda so ženske mogle moške glasove spejvati pa moški glasove preobrniti na ženske, smo se mogli telko smejati, ka nas je že v prsaj badalo. Skeč z naslovom Kupleraj je biu presenečenje za vse, celau napovedovalec g. Kalamar se je čüdivo, ka špila njegva žena Irena, stera je trno dobro zašpilala vlogo madam, tak kak vsi drugi svoje vloge.

Hvala za lejpi večer in še dosti takšni nastopov Vam iz srca želim!

Vera Gašpar

skupin. Smo taprajli, stera skupina kelko nastopov je mejla, stere skupine so bile na kašnoj reviji ali kašnom tekmovanji (verseny), steri aktivisti so dobili letos kašno priznanje pa tau tü, ka Slovenska zveza kak vzdrzevalka (fenntartó), ka vse je dala naprajti, ka vse je organizirala, naj skupine majo vse baugše pogoje (feltétel) za svojo delo.

Program nam je popestrila gledališka skupina KUD Rožika iz Kuzme, stera nam

je zašpilala dva skeča z naslovom *Pri doktorji* pa *Kupleraj*. Avtorica pa režiserka je Irena Kalamar, stera ške sama špila tü. Igralci so bili enkratni, odlični. Mi smo se pa pozabili od vsega pa samo karažno ploskali. S tau dobro volov smo si vse dli za bejli sto v restavraciji Lipa, gde sta nas čakala muzikanta z Goričkoga, Stanko s harmoniko pa Feri s kitaro.

Klara Fodor, sekretarka

Oder je njena lübezen

Železožupanijska skupščina je decembra lani v Monoštri pripravila slovesnost ob dnevu manjšin. Med dobitniki priznanj je tau paut bila tudi sekretarka Zveze Slovencev na Madžarskem Klara Fodor.

„Dosta mi pomeni, vej pa tau priznanje dobimo tisti, steri dosta delamo za Slovence pa nika več dejemo kak splošno lidje,“ je po tom, gda je priznanje dobila, pravla Klara Fodor, stera za Slovence pa slovenstvo dela že dugo lejt.

„Na Slovenskoj zvezi delam ouosmo leto, prvin pa sam začnila s slovenstvom se spravliti na seničkoj šauli, tam sam začnila 1982. leta delati pa na drugo leto sam včasi začnila z lutkovno skupino delati. Mislim, ka sam te najbole prišla skrak do slovenskoga djezika. Pred tistim pa, gda sam se šaulala, v osnauvnoj šauli smo meli folklorno skupino pa gledališko skupino, včili smo se slovenski djezik, pogučavali smo se v vsakdanejšnjom življenji, doma v držini ranč tak. Mislim, ka so mi tista lejta vöostala, gda sam v srejdnoj šauli bila.“

Na seničko šaulo ma Klara spoj dobre spomine, ške posebno na lutkovno skupino. „Ges s toplim srcom gledam na njih furt. Tak čütim, kak če bi moji mlajši bili pa je zdaj že rejsan osem lejt, ka so vcejlak drugi mlajši. Tiste generacije, s sterimi sam ges delala, so že gor zrasle, so že oženjeni, mlajše majo. Dapa v človeki ostane tisto veselje, tista radost, tisto doživetje. Ka vse sam dja dobila od tisti mlajšov, s kakšnim veseldjom smo se mi vküper trüdili, kak so baugali, kak so radi bili, če smo leko kam sli, smo leko pokazali, ka vejmo. Na tau se trno dobro spomnim furt,

pa z veliko radostjo, ka sam furt leko računala na nji. Nikdar so mi nika nej taza pravili, mi v sramoti ostali. Takše mlajše, ne vem, če bi človek ešče leko daubo, gvüšana sam, ka kak odrasli ranč tak vödržijo z delom.“

je gledališče. Ona je bila tudi med tistimi, steri so sređi devetdesetij lejt na novej postavili gledališko držino Nindrik-indrik. Kaj je kaj nauvoga? „Pripravlamo nauvo špilo, povejm po pravici, če ne špilam - ednauk

mi, prireditvami pred desetimi lejtami pa zdaj, te je tau neba pa zemla. Od tistoga mau smo ustanovili več skupin, programov pa dosta dosta več mamo kak pred tistim. Furt pravimo, ka se slovenski djezik vse menje

sterni pa so se obrnauili, pa ne gončijo tak. Zdaj pa naj lüdstvo vse več takši prilik ma, gde se v družbi leko sreča pa pogučava med seov, drugo pa tau, ka leko poslušajo slovenski djezik, naj tau bau špila, pesem. Kakoli, ka je v slovenskom djeziki, je samo leko za hasek. Pa tak brodim, ka s tejmi programi leko pridobimo mladino tü.“

Za konec pa sve ške eno rejč o ške eni Klarini lübezni povedale, o novinarskom deli. „Trno fejt se mi vidi tau delo. Radio šče vejn bole, ka se tam pogučavaš, pri novinaj pa bole spišeš, o kom se pogučavaš z lidami. Najbole me je tau zgrabilo, ka se rada pogučavam, rada spoznavam lüstvo. Trno rada odim okaulek, s skupinami, kamkoli dem, škir furt s seuv vzemem, ka nikdar ne vem, gda dobro temo srečam.“

Za konec najinoga pogovora se je nagrajenka zahvalila kolegom, ka pravi, ka sam človek ne more vsega napraviti. Nej pa je pozabila tudi na matični rosag. „Ne smejmo pozabiti, ka mamo pogoje za delo, pejnaze, zatau pa se moram zahvaliti matičnimi rosagi, Sloveniji. Tü, na Vogrskom, tü leko vküper spravimo nika, dapa tau je že dosta menjši tau. Tau, ka nikdar enoj skupini je nej potrejbno povedati, ne bojte čemerni, ne morete titi, ka ne moremo ceringo stati, tau se nej zgodilo pa vüpamo, ka se ne zgodi. Pa tau samo tak leko, ka nas Slovenija redno pomaga s pejnazi.“

Sekretarki slovenske zveze Klari Fodor želejmo ške dosta uspehov pri njenom deli pa v njenom življenji.

Silva Eöry

Klara Fodor v zaključni sceni igre »Krčma«.

- Ka si pa ti kaj brodiš o tej mlajšaj, ka zdaj nastopajo pri lutkarji, kak gledaš na njij?

„Nosim jih v srcej tuj, samo ka me malo bantiva, ka nemajo telko nastopov, kak smo leko mi meli. Kleti vcujstanemo pa mo jih redno davali za nastope, v Slovenijo, v Prekmurje, pa v domanji krajaj, ka zdaj takše mlajše majo, ka ne ostanejo vö s šaule, tak ka do jeseni z nauvo igro leko nastopali,“ pravi sekretarka Slovenske zveze pa tak dale brodi: „Ovak je pri denešnoj deci, ka slovenski se več ne moreš tak naleki z njimi pogučavati, dapa ka se navčijo, špilajo, človek ne more nika kaj prauti praviti. Pa so poštenje vrejdnj, ka se ščejo včiti, tak domanji kak knjižni djezik.“

Velka lübezen Klare Fodor

sam ostala vö - nikak mi lavgvo spadne, nikak ne uživam tisto delo tak, gda sama probam, vadim z njimi, kak gda sama leko igram. Važno je tau, ka furt najdemo lidi, ka delajo s tem. Dobro je v toj družbi biti, ka je nika drugo kak na delovnom mesti ali pa doma v držini. Po pravici, meni bi vsakša skupina gnaka mogla biti, dapa najbole pri srcej mi je naša gledališka skupina. Oni so najbole moji.“

Znamo ka večkrat pravimo, ka je v Porabji kulturno življenje rejsan dobro organizirano pa puno vsega se godi, tak ka se toga tiče, so porabske kulturne skupine leko vzor marsikomi tudi v Sloveniji. „Tau drži. Če zdaj tau poglednem, ka dela je bilou te na kulturnom področji, s skupina-

gunči. Na drugi strani pa dün pravimo, ka smo na kulturnom področji, s kulturnim delom trnok bogati. Tau je tü čüda. Tau je leko samo zatok, ka se najdejo furt takši lidje, steri radi delajo tau, radi popejvajo, plešejo, so tomi radi, ka oni leko pokažejo tisto, ka je našo, pa s tem leko razveselijo druge lidi. Tau tü istina, ka tau samo tak leko zadobijo te skupine, ka majo takše mentore, vodje skupin, ka redno pripravijo skupino.“

Tau ka majo zadnja lejta telko programov, pa je pomembno ške zaradi enoga vzroka: „Telko nastopov je ranč zatoga volo, ka se djezik menje gonči, nej samo pri mlajšaj. Pri odrasljaj je malo čüdna, tak vidim, ka nisterni bole gončijo kak pred desetimi lejtami, ni-

OD SLOVENIJE...

Odstopil Roberto Battelli

Poslanec italijanske narodne skupnosti Roberto Battelli je odstopil s položaja predsednika parlamentarne komisije za narodnosti. Povedal je, da slovenska ureditev vzpostavlja določene mehanizme za integracijo narodnih skupnosti, ki temeljijo na solidarnosti, „vendar se institucije, ki so za to poklicane, že dolgo vrtilo v prazno.“ Podobno je tudi delovanje komisije državnega zbora za narodnosti, katere delo nima pravega učinka na položaj narodnih skupnosti. Komisija je med drugim tudi sklenila, da bo v sodelovanju z vlado pripravila resolucijo o narodnih skupnostih, vendar vlada v devetih mesecih po njihovi pobudi ni zmogla odgovora na ta predlog.

88 odstotkov

Materni jezik velike večine prebivalstva Slovenije (88 %) je slovenščina, kažejo podatki o jezikovni sestavi prebivalstva v popisov prebivalstva v Sloveniji v letih 1991-2002. Med tistimi, ki za materni jezik niso navedli slovenščine, prevladujejo jeziki bivših jugoslovanskih republik. Tako je 2,8 odstotka prebivalcev Slovenije leta 2002 za materni jezik navedlo hrvaščino, 1,9 odstotka srbsko-hrvaški, po 1,6 odstotka prebivalcev pa bosanski in srbski jezik. Po 0,4 odstotka prebivalcev je za materni jezik navedlo madžarščino oziroma albanščino, tistih, katerih materni jezik so italijanščina, makedonščina oziroma romski jezik, pa je po 0,2 odstotka, medtem ko je nemščino za materni jezik navedlo 0,1 odstotka prebivalcev Slovenije.

Pri najstarejšomi pari na Gorenjom Seniki

Lokalna samouprava Gorenji Senik se dosta več mora brigati za stare ljudi zatok, ka so pogoji tuj načesi kak povejmo na ednoj ravnini,

šna, sploj pa te, če na človeka več dni nišče ne odpre dvera. Tau je pa zatok tuj nej tak.

21. decembra so se starejši

števanovska gledališka skupina, stera je naprej dala komedijo „Več pa nigdar nej“. Smej pa plokanje sta dugo nej enjala.

Grbenšček k Škaperovi. Sto je eške nigdar nej odo po senički brgaj, po „ne vejm, kama pelajo“ potaj, ne zna, gde vse ljudje živejo. Kakoli, ka sam gnauksvejta po tej potaj dosta ojdla, vej je pa tau moja služba bila, itak sam se bojala v kombini. Oviniki, lagva paut, dolina, brejg, tak smo te prišli k Škaperovi. Veški oskrbnik je vozo te auto, steri cejli den po tej potaj odi od iže do iže. Tak je pravo, ka te poti niške ne more vcejlak popraviti. Vsakšo leto je posipajo s kamlom, pa tau zemla vse požre.

Gda smo nut staupili k Škaperovi, oča so pri stauli sejdlj. Ge sam je samo tak spoznala, ka eške sam nika najšla na njenom obrazi, kakši so bili tistoga ipa, gda sam eške na občini delala. Sploj čeden, miren, puno modrosti človek so bili. Zdaj sta ji pa že zatok starost, beteg strgala. Žena Marca so pa eške sploj friški. Čutila pa vidla sam, ka je v rami - šteri je takši, kak če bi iz kakše pravlice bio - toplo bilau, velka čistoča, lejpo družinsko razpoloženje je kraljuvalo. Tau pa vali vertinjo Marco, no pa čerko pa zeta, ki v Slovenskoj vesi živeta, depa vsakši keđen gnauk, dvakrat prideta starišom pomagat. Tau sta Karči Dončec pa njegva žena. Gda so župan pa člani samouprave doj sklali vse dobrote pa so vertinji prejk dali pušeo, te so Marca najoprvin v malo sobo leteli po vazo, ka oni te lejpi pušeo morajo v vodau djati, ka ovak Baug vari rauže povegnejo pa bi tau najvejši kvar bio na svetji. Tau sam tu vidla pa čula od niji, ka so se raduvali veškomi skrbniki Pištaki Časari, vej je pa po mojem on tisti, ki je povezuje z vasjov, ki njim pomaga, če je potrebno.

Člani gorenjeseničke samouprave pri držini Škaper.

gde so hiše navekše poleg poštuje. Na Gorenjom Seniki že tu nega dosta stari ljudi, ki bi po bregaj živeli, depa steri so tam, je buma njim nej leko. Samo si mislimo, kak so daleč od centra pa po kakši potaj leko do niji prideš. Letos se je zgodilo, ka je na bregaj sfalila voda. Etak jim vsakši den - zdaj tu - samouprava vozi vodau tavō na bregē. Pa nej samo vodau, liki hrano, obed tu. Zatok se je pa samouprava pobrigala za tau, da majo dva autona, etak leko pridejo vsakši den do tisti, šteri si ne morejo sami djati.

Pa leko ge svedočim tau tu, ka tau nej istina, ka si na Gorenjom Seniki stari ljudje ne morejo vrastvo kŭpiti pa tak v srmastvi samo na smrt čakajo, kak je tau nekoč tam živeča ženska v Porabji pisala. Baug vari, ka bi ge s tejm tau stejla povedati, ka je vrkaj po bregaj sam biti veselo. Gvušno, ka nej. Samota je vsepovsedik stra-

ludje po meši zbirali pa so šli v kulturni daum. Lokalna samouprava je tam pripravila kulturni program. Dvorana je puna bila, starejši ljudje -

Po bogatom obedi so člani lokalne samouprave eške vsakšomi delili pejnaze tu na svetke. Po tistem so pa sploj lejpo gesto napravili

Gorenjesenički stari na svetašnjom obedi v šavlski jedilnici.

vidlo se je na njini obrazaj - so sploj čakali, ka de na programi. Najoprvin ji je župan Martin Ropoš s toplimi rečami pozdravo, po tistem je pa Eva Lazar, predsednica slovenske samouprave, tu predala svoje dobre želje. Kulturni program je dala

župan pa člani samouprave. Na Grbenščeki žive najstarejši zakonski par v vesi. Oča Števan Škaper so 94 lejt stari, njigva žena Marca pa 87 lejt. Sedli smo si v kombi, naklali smo v kombi vse dobrote, pušeo rauž, pejnaze pa smo se pelali na

Den za starejše lüdi na Dolenjom Seniki

Že dugo se drži navada, da po vasnicaj, po varašaj na leto gnauk vküppozovejo starejše lüdi. Tiste, šteri so se ranč tak brigali zase, za svojo držino, za preživetje,

»dali« tejm lüdam, spoj pa zatok, ka smo vedli, da bi murskosoboški upokojenški pevski zbor rad nastau-po, slikar Ernest Bransberger pa razstavo napravo pri

program pa lejpe misli nej samo v slovenskem jeziki povejdla, liki v vogrskom tü.

Po obedu smo pa lüdi pozvali v slovensko dvorano, gde so nji že čakale spoj lejpe slike Ernesta Bransbergerja, slikara iz Murske Sobote. Tema razstave je bila *Stara Murska Sobota*.

Na prireditvi je navzauči bio Jože Vild, prejšnji predsed-

nik, Janez Kovač, gnešnji predsednik Društva upokojencev Murska Sobota. Ernest Bransberger je lokalni samoupravi podaro edno sliko. Nastopajoči iz Murska Sobote so bili gostje doljnjeseniške slovenske samouprave.

Irena Barber
članica doljnjeseniške slovenske samouprave

Likovno razstavo Ernesta Bransbergerja je odpro Jože Vild.

kak se morajo brigati gnes tisti, ki so eške v aktivnom stanji. Depa na naše starejše lüdi vse leko povejmo, samo tau nej, ka oni zdaj v svoji domovaj v foteli sedijo, se

nas. Etak smo je pozvali, da bi polepšali te den, kakoli ka je tau za nji velki aldov pa trüd bio, vej so pa prvi den v Szekesfehervári bili, tam dali program. Program se je

Dolenjeseničke starce je pred obedom čako kulturni program.

znak naslonijo pa počivajo. Gnes tü - če so kauličkaj mogauči - delajo. Delajo zatok, ka oni brez dela ne morejo oštati. Etak pa leko povejmo, ka so ja vsakše hvale vredjni.

14. decembra 2003. je lokalna samouprava na Dolenjom Seniki organizirala srečanje za starejše lüdi. Gda smo mi - Slovenska samouprava Dolenji Senik - tau zvedli, bi tü nika radi

začno te den po meši. Eli-zabeta Bartók, županja, je s toplimi rečami pozdravila starejše lüdi, goste. Po pozdravi je nastau-po domanji nemški ženski pevski zbor, po tistim pevski zbor upokojencev iz Murske Sobote. Spoj lejpe slovenske pesmi so spejvali pa so nas prese-netili tü. Eno, da je zbor edno vogrsko božično pesem tü spopejvo, drugo pa, ka je naratorka Estera Pleša

Vsakšo leto nas pozovejo

Gorenjisenički mešani pevski zbor na konci leta ma svoje nastope, koncerte po različni mestaj, vasnicaj. 13. decembra 2003. smo znauvici bili v Mosonmagyaróvári. Znano je, da v tau varašaj v lejpom številu živejo Porabski Slovenci, ki so se pred več deset lejtami ta skvarterali zatok, ka so tam dobili delo. Naše lüdi tam poštüjejo zatok, ka so pošteni lüdje pa spoj dobri, flajnsni delavci. Etak se pa ne smemo čüdivati nad tejm, če oni majo kakše prireditve, njim poštenje dajo voditeli mesta, največkrat prvi človek mesta, župan tö.

V Mosonmagyaróvári dela slovenska samouprava, ki se pobriga za tau, da bi tam živeči Slovenci nej cejlak pozabili svoj materin jezik, svojo slovensko kulturo. Za toga volo majo različne programe. Vsakšo leto gnauk, pred božičom pozovejo iz Porabja gorenjisenički mešani pevski zbor pa slovenskoga dühovnika in se tam slüži slovenska sveta meša, zbor pa ma kratek koncert tü.

Etak je bilau tau lani pred božičom. Z gorenjiseničkim župnikom smo se napautili v Mosonmagyaróvár, gde smo popejvali pri meši liturgijo in lejpe slovenske svete pesmi. Laci Brašič, predsednik slovenske samouprave, je takšo prošnjo emo, da bi sveta meša nej dvojezična, liki samo slovenska bila. Ferenc Merkli so tau prošnjo spunili, kakoli ka so svojo pridgo na kratki v vogrskom jeziki tü ponovili.

Naš pevski zbor je v Mosonmagyaróvár sprevodo Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave. Svete meše se je z njim vred udeležiu Pál Stipkovits, župan mesta Mošonmagyaróvár.

Po svetoy meši so nas pogostili in med tejm je naš »kantor« Ciril Kozar na svoji nauvi frajtonerci zašpilo lejpe slovenske pesmi tak, ka smo že na tejm bili, ka mo splešavali tü. Samo ka je tau nej mogauče bilau zatok, ka je Napautili domau.

Hvala vsem tistim, ki so nam te nastop omogočili.

Irena Barber
predsednica zbora

... DO
MADŽARŠKE

Manj podpore za manjšine

V sredini decembra je zasedal kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem. Ob tekočih zadevah je razpravljaj tudi o proračunskih načrtih sklada za leto 2004. Predvidevajo, da bo letošnji proračun za kar 160 milijonov forintov manjši, kot je bil lanski, ki je znašal 663 milijonov forintov. Letošnji proračun sklada bo 500 milijonov forintov, zato sklad namerava uvesti nekatere omejitve. Pri namenskih natečajih bodo določene namene združili pod isto geslo, nekatere pa celo zbrisali. Zožili bodo tudi krog upravičencev, ki lahko kandidirajo na natečajih sklada.

Proračunska sredstva sklada v letu 2004 bodo razdeljena po naslednjih postavkah: sredstva v pristojnosti predsednika 5 milijonov, za delovanje sklada 35 milijonov, namenski natečaji 184 milijonov, manjšinski časopisi 240 milijonov, mladinska manjšinska nagrada 10 milijonov, gledališko srečanje 6 milijonov, rezerve 20 milijonov.

Znatna je razlika pri namenskih natečajih, za katere je sklad lani imel 290 milijonov forintov, letos pa za več kot 100 milijonov manj. V manjšinski meri velja to tudi za manjšinske časopise. Lani je bilo namenjeno 13 manjšinskim časopisom 280 milijonov forintov, letošnji načrt je za 40 milijonov forintov nižji.

Natečaj za podporo manjšinskim časopisom bo verjetno objavljen šele februarja, zato je kuratorij odločil, da bodo časopisi v prvem tromesečju dobivali podporo na podlagi lanske podpore.

Kuratorij se je odločil o natečajih gledaliških skupin, ki so se prijavile na državno srečanje manjšinskih gledališč. Gledališki družini Nindrik -indrik je odobril 1.250 tisoč, gledališki skupini iz Stevanovec pa 1.500 tisoč forintov. 30 odstotkov dobita skupini v predfinansiranju, ostalo vsoto pa le v primeru, če ju strokovna komisija po generalni izbiri za nastop v Budimpešti.

Pesem pa ples nas družita

V minaučom leti so varaške pa števanovske ljudske pevke pa tudi števanovski mlajši dosta vaj pa nastopov meli tak doma na Madžarskom kak tudi v Sloveniji.

števanovske šoule navčili spejvati slovenske pesmi pa plesati ljudske plesse. No, z dobro volauv pa z željov, ka za Porabje nekaj napravijo, se tou vse da.

mlajše je bilou tou ekstra lej-pou doživetje. Prvič so nastoupili zvün svoje vesi, zatou so dobre vole do doumi cejlo pou v avtobusi spejvali slovenske pesmi.

so srečale mnouge poznane pa cilou rodbino. Meli so si telko povedati, ka smo je komaj narazno spravili, gda je trbelo iti domou. S težkim srcom so se poslovile, z željov, ka bi se ešče gda srečale pa malo tutkivale.

Že 13. decembra, se pravi na drugi den, smo meli dva nastopa. Ob dvej v Slovenskom domi v Monoštri naj bi nastoupili mali folkloristi iz Števanovec, ka se je pa zavleklo, tak ka je biu nastop skoro cejlo vöro kesnej. Deca so se nej mogli včakati pa so pravli: »bačiji dosta gučijo.« No, mi smo pa dosta noreli pa bili živi kak živo srebro (higany). Kak si nej meo na nijj pasko, je že vsakši na svoj kraj taletu pa migo. Deca pač - kaj si moremo! Ali ges sam že tu bila kak na iglaj. Vejpa ob trej bi mogla biti pri ženskaj v Slovenskoj vesi, gde so meli vse pripravleno za sprejem starejših vaščanov kak vsiško leto. Moje ženske iz Monoštra si že gvüšno gučijo: »Marija, gde odite - sila van.« No, komaj sam z decov nastop opravila, sam harmo-

kakši vic povedale - tak malo za boukšo volou. Na konci pa smo vkuper spejevali Sveto nouč.

S tem ešče naših nastopov nej konec. Že na drugi den, 14. decembra, je bila prireditev za starejše v Števanovcaj. Števanovski učitelji so se fejst potrudili pa tudi vrtec. Pripravili so rejsan lejpi program. Najbole se mi je vidlo, ka je pou programa bilou v slovenskom jeziki. Spejvali pa odplesali so tudi „moji pa Anicini“ mlajši. Tudi müvi sva se nej dale doj poglednoti. Smo spejvali pa plesali tak, ka se je vse prašilo, zatou smo ešče za sebov oder pomeli. Tudi števanovske ženske so lepou spejevale pa ekstra bile sik, vej so pa mele nouve gvante. Kalman bači je pravo, ka bi prišo za oder pa pobauzau mlajše, jih povalou, ka so rejsan meli kaj pokazati pa tudi učitelji so si zaslužili par besed pohvale ali celou

Mlašeča folklorna skupina števanovske šoule.

Vse tri skupine, štere vodim, so ogromno svojoga časa al-düvale tak za vaje kak tudi za nastope. Gda je prišla srejda,

Če samo zapišemo za zadnji mejsec v minoučom leti, kelko nastopov smo opravili, je že zadosta.

12. decembra so monoštrske pevke mele celovečerni koncert v Budimpešti, kama ji je povabila slovenska samoup-

Dvorana kulturnoga doma je bila nabito puna.

gda smo meli edni pa drugi vaje, so ženske mogle doma delo tapistiti, se zriktati za pout na vaje. Tak je bilou v vročini, v lejpom pa slabom vrejmeni. Bilou je tudi, ka so prišle na vaje v lejpom cajti, prouti doumi je pa sprvajala dostakrat grmlenca, dež pa kmica. Buma, dostakrat je trbelo tudi rano gorik stanoti, gda so ešče drugi spali pa titi na pout na nastope. Dostakrat so domou prišle kesnou, vnoči. Preci časa pa švica je tudi preteklo, ko so se mlajši

Že 6. decembra so števanovski mlajši, člani folklorne skupine, štero smo gorpоставili letos, šli na nastop v Szombathely, gde so plesali na Miklouževi prireditvi. Sprejela nas je gospa Marija Kozar, štera je, kak vsa lejta, tudi zdaj pripravila vse potrebno za prireditev. Letos je bilou ešče ekstra dosta lüdi pa mlajšov, šteri so komaj čakali, ka njim je Miklouž prineso. Prireditev je bila posrečena že zatou, ka je Miklouž vsem nika prineso. Za števanovske

Betlehovski prizor na odri v Števanovcaj.

rava. Po dobrom obödi smo se odpelali do dvorane, gde je bilou že precj lüdi. Tam nas je ešče ednouk pred nastopom prirčno pozdravo gospaud Ferenc Kranjec. Po koncerti so mlajši dobili darila, vse prisautne pa je pred dvorano čakala bogato obložena miza z vsejmi dobrotami. Ženske so ešče ekstra bile vesele, ka

niko doj djala, že sam v avtoji tudi sedela na pouti v Slovensko ves. Ta sam skoro ešče prerano prišla, ka so se ešče vküper čakali. No, moje ženske so se me razveselile, kak če bi se cejlo leto nej vidle. Lejpi program so pripravili dečica z vrteca pa mažoretke pa tudi me smo taspejevale kaj ponavadi - vmejs

čestitke. Pa ga je nej bilou. Zavgvüšno je meo resne zadržke - ovak bi njemi zamerili, ka ga je nej bilou.

Tak, december je za nami, zdaj pa že pišemo 2004. Dosta želj mamou, s pomočjov vsej, vüпам, ka do se nam izpunile.

Pa srečno!

M.R.

Pogovor z duhovnikom Gregersen-Labossa Györgyem (2)

- Zanimivo je vaše ime. V enoj reviji sam čeflja, ka vaši predniki po materi izhajajo z Norveške, šteri so bili znameniti arhitekti. Zidali so železnice prejk cejloga Erdelya pa več palač v raznih vekših varašaj na Madžarskom. Za priznanje so dobili tudi plemiški naziv, zdaj pa v Budimpešti pred novim Narodnim gledališčem poimenujejo eno promenado po njij. Jaz mišlim, ka iz toga pokolejnja izhaja ta vaša velka energija. Teološka včenost je pa zagvišno naslad vašega ajto, šteri je biu bliži petdeset letj duhovnik v Tatabányi.

- Lidge pravijo, ka imam zanimivo ime. Mogouče je rejsan zanimivo, ar ga sestavlja edno norveško pa edno madžarsko ime. V devetnajstom stouletji, v dobi reformov, v lej-taj pred madžarsko narodno-osvobodilno borbo pride na Vogrsko Gregersen Gudbrand iz Norvegije, moj pred-dedek. On je biu zvönredno talentirani clovek, šteri je shajao iz preprouste familije. Zapüsto je rojstno hižo, ar njemi je mati mrla, z mačijo stase pa nej razmila. Najprvle je prišo k svojim strici, gde se je vönavčo za tesača. Po tistom pride v Kopenhago, gde se navči zidati mostove, te pa ide prouti zhodi, v Pra-go. Te del Habsburgskoga vladarstva je biu za časa reformov prestor mogoučnosti. Iz Prage pride prejk Bratislave na Vogrsko z edno potovalno lado. Nika drugoga je nej meu, tak je začno eti svoj žitek. Tou je klasični primer iz časa začetka kapitalizma. Njegov premožejnje je bilou nadarjenost, marljivost ino poštenost. S tem pride tak daleč, ka ga na konci stouletja eti na Vogrskom spominajo kak ednoga od nastavitelov industrije, ga spominajo kak ednoga velkoga zidara vogrskih železnic. Rejsan je grato od vsej poštvüvani velki industrialec. Oženo se je s hčerko

mesara iz Estergoma. Točno ne vem, kelko dece sta mela, samo tou znam, ka jih je dvana-jst ostalo pri živlejnji. Najprvle je biu zaposleni pri nekšnom delodajalci, sledi pa se

osvobodilna bojna. On, kak Norvežan, sin takšoga naroda, šteri je tudi dugši cajt biu zatirani, se je vživo v te prevrat vogrske zgodovine, je stoupo v erdelysko vojsko i

freske od znamenitoga Lotz Károlya. On je zidau na primer moust na Tiszi pri Szolnoki, šteri je biu teda najdu-gši leseni moust v Srejdnoj Evropi. Sledi je ranč tak njegova firma zamejnjala leseno strukturo z železno. Oni so zozidali tudi moust na Donavi pri Komaromi, več mostov v Erdelyi, več palač v Budimpešti, leseno konstrukcijo tunela pred južno železniško postajo, rušt inošnjega Lüdskoga gledališča. Več zgradb v Budimpešti varje njegovo ime. Njegova zasluga je bila povečanje luke na Reki (Fiume), štera je bila tistoga časa edna največših pristanišč Evrope. Leta 2000 je bila v Budimpešti odprejta razstava, štero je organizirala samouprava Ferencvarosa, štera je sledi bila predstavljena tudi v Muzeji zgodovine. Tudi naša družina je prejkdala ništerne predmete za razstavo. Te predmete so fotografirali, fotografije pa istočasno eno leto predstavljali na Norveškom ino v Daniji. Gda je Tisza vövljajala, je dau Gregersen napraviti stou lesenih hiž za brezdomce. Tou je lejpi odraz njegovoga socialnoga občütejnja, njegovoga lüteranskoga habitusa. Sledi je delau tudi pri izgradnji kanalizacije Szegeda ino izgradnji obrambe prouti povodni. Za te svoje zasluge je od Ferenc Jožefa doubu vogrski plemiški naziv. Tak je norveški tesar ino velki industrija-lec grato vogrski plemič. Zanimiva je tudi simbolika njuvoga grba. Odzgora je norveški lev, v rokaj s sekerico, odspoda pa eden moust, leseni moust, ino dve včeli, štere simbolizirata njegovo gedrnost, okouli ščita se pa nahaja šest roužic ino šest zvezd, šteri simbolizirajo njegovo deco, šest deklin ino šest pojbov. Gregersen je bil preveč pobožen lüteranski clovek, šteri je podpero svojo cerkev.

stara vogrska familija, štera izhaja iz Felvideka, iz županije Gömör, na začetki iz Muránya ali pravzaprav je Rozsnyó bilou družinskognejzdo. Ajta ino dedek, oba sta bila evangeličanska duhovnika. Niti eden več ne žive. Od druge polovice šestnajstoga stouletja mammo podatke za tou, ka so naši prejdniki službovali v cerkvi kak predikatori. Labossa Péter je biu prvi vogrski evangeličanski duhovnik v Rozsnyóji. Znamo ešče o večih Labossah, šteri so spunjavali cerkvene službe. Tou mi je davalo orientacijo pri mojem poklici. Ne bi gučo resnico, či bi pravo, ka je tou bilou zadosta, ka sam samo za toga volo zbrau duhovniški poklic, ali gda sam že biu duhovnik, te mi je tou zaledje davalo držo, me je bogatilo s tistim, ka sam prvle mogouče nej držao za tak važno, za tak dragoceno. Moj dedek je bil na primer profesor teologije, preveč včeni clovek, naprednjega mišlejnja. Našo družino sam komaj te začno raziskavati, gda sam že biu študent teologije. Kak zanimivost povem, ka sam med študiranjom zgodovine seniorata županije Gömör najšo edno knigo z vpisom mojega dedeka Petra Labosse, profesorja teologije. Dedek je vpisal v knjigo s svinčnikom, gde ešče lejko najdemo podatke o družini Labossa. Včasi sam spoznal njegov rokopis. Knjige so mi nej posoudili, ar je bila last Centralne evangeličanske knjižnice, zatou sam dal tou stran fotokopirati. Mene cerkvena zgodovina spoj preveč zanima, rad bi jo bole podroubno študirau, ali moje obveznosti v sombotelskoj cerkvi ino družinske mi toga vezdaj ne omogoučajo.

Gospoud duhovnik, hvala vam za pogovor. Želim, ka tudi v bodouče s takšim entuziazmom bogatite versko življenje vaših vernikov.

Očina familija Labossa je

Suzana Guoth

Mlajši sogovornika pred družinskim nagrobnim spomenikom.

je osamosvojiu. Delau je vsepovedi po monarhiji, gde so zidali železnice ali mostouve. Med tem časom je dau zidati svojo fabriko, svoje sinouve je pa dau vönavčiti, pa tak je nastavo svojo velko firmo z imenom Gregersen & sinovi, gde je včasih istočasno več gezero delavcov bilo zaposlenih, kak na priliko pri gradnji železniške proge v Galiciji, pri južnoj železnici ino pri železnici prejk Erdelya. Zvün toga so meli žagarski obrat, proizvajali so tudi pohišstvo, v Bosni so meli v najemi loge ino firmo za predelavo lesa. Zanimivo je, ka je on ranč te prišo brezi vsega na Vogrsko, gda je eti vövdarila meščanska revolucija ino narodno-

služo kak pontonir (hidász). Za toga volo, ka je služo na vogrskoj strani, je mogo sledi pobegniti. Odide z Madžarske, ali hitroma so ga nazaj zvali, ar so njegovoga strokovnoga znanja potrebuvali. Tudi v njegovej prvejšoj domovini, kama je vsakšno drugo leto potüvau, so ga visiko cejnili. Večkrat je bil celou na sprejmi pri norveškom kralji. Gradbeniška akademija Norveške kraljevske akademije znanosti ga je odebrala za častnoga predsednika ino njemi darüvala več odlikovanj. Na Vogrskom je v vilici Lónyai, v Ferencvároši stala družinska palača, štero je on sam dau zozidati, na plafon obednice je dal namalati

Obed iz žepke

Vejn v Varaša nejga tašoga človeka, steri bi nej pozno Lacin Kovača iz Andovec ali

kak ga doma zove-mo, Djišarinoga Lacin. Gda se po Varaši prejkpela z biciklinom, eden za drugim za njim kričijo: »Prineso si kaj?« »Gnes nej, dapa zranja leko, ka bauda kaj.« Gda z biciklinom stane, kau- lek njega vsigdar lüstvo stodji. Ne vejm, kak je tau, dapa on je vsigdar korajžen, leko je zazranka ali večer, leko sonce sije ali dež de. Starejšo

lüstvo ga tak čaka kak »penzijo«. Zdjaj ste že gvüšno vönajšli, ka je on poštaš.

• *Kak si ti poštaš grato? Vejm, ka si se ti za drugo meštrijo vövcijo.*

»Gda sam končo osnovno ša- ulo, te sam se v Varaši v poklicni šauli za strugara vönavčo. Tistoga časa je težko bilau službo najti, zato ka so lüstvo bola tapušilali, kak bi goravzeli. Eden mejsec sam doma bijo brezi službe, gda sam se glaso v Varaši na pošti. Tau je bilau 15. avgustuša 1990. leta. Sprvuga sam samo novine vönoso, za tri lejta, gda sam se že malo vönavčo, te pa že pisma, pejnaze pa vse drugo, ka eden reden poštaš leko nosi.«

• *Te si ti tak grato poštaš, ka je na pošti bilau delo. Ovak bi ti nikdar nejgrato poštaš. Kakši je bijo začetek?*

»Moram prajti, težki. Nikoga sam nej pozno, nej sam vedo, stera paut kak se zove. Na pleča so mi obejšli edno torbo puno novin, idi pa je raztalaj. Sprvuga sam dosta švico. Dosta sam mogo spitaleti pa se včiti, sto kak se zove. Dapa če je človek prisiljen, se mora navčiti, ovak nede. Istino, sprvuga sam samo edno paut daubo, kama je novine trbelo vöraztalati. Sletkar, gda sam se že malo navčo, potistim

sam daubo okrožje. Varaši je razdeljeni na več okrožij,

vsakši poštaš ma svojoga, kama vsakši den pošto vönosi.«

• *Zdjaj že več kak deset lejt delaš kak poštaš, zdjaj že tak poznaš Varaš, ka bi te vstero koli okrožji leko djali?*

»Trinajset lejt je zavole časa bilau, ka sam se leko navčo ime vsakše ceste. Če na ednoj pismi vidim ime, te že vejm, v stero ulico pa na stero številko go moram nesti. Ranč mi nej trbej atrejsa pogledniti.«

• *Ka je v tau maštriji najžmetnejše?*

»Tü človek vsigdar pri pameti mora biti, zato ka cejli den s pejnazi dela. Človek malo tazadreja, potistim pa v svojo žepko mora segniti. Na torbo to skrb moram meti, zato ka gda penzijo nosim, te je dosta pejnaz pri meni. Kak pravijo, vrag nikdar ne spi. Drugo pa tau, ka sam dja cejli den med lüstvom. Lagvo volau pa brigo človek doma mora njati. Djesta tašo starejšo lüstvo, steri cejli den drugoga ne vidijo, samo namé. Na te par minutov si moram čas vzeti. Tašuga reda me spitaletjo, ka kaj navvoga, ka se je zgodilo v Varaši. Tau je to žalostno, ka je dosta taši družin, stere sploj srmačko živejo, stere že pet-šest dni prvin spitaletjo, če ešče ne dobijo družinskoga dodatka. Stere več telko pejnaz nejmajo, ka bi si kilo

krüja kúpile.«

• *Tebe te sploj čakajo?*

»Sterim pejnaze nesem, tisti gvüšno.«

• *Kelko kilomejtrov deš ti eden den?*

»V Varaši je mojo okrožje najveško. Kaulek petnajset kilomejtrov dem na den. Pa te sam ešče ranč nej računo, ka v bloki gora pa dola odim po stumbaj.«

• *Gda je najlaguvejšo?*

»Te, gda je lagvo vrejmen. Gda dež de, gda je mrzlo ali pa gda velki snej dolaspadne. Nam se ne šté, mi moramo titi.«

• *Pejški?*

»Nej, z biciklinom. Dostakrat tak žmetno torbo mam, ka go ešče z biciklinom dojda vlejčti. Pejški bi tau nej mogo delati. Bilau je, ka je na Židova tak velki snej bijo, ka sam biciklin na pleče mogo vzeti pa sam ga tak neso.«

• *V tvojom okrožji dosti Slovincov žive?*

»Kauli trideset družin žive. Zato vejm, ka oni to dobijo časopis Porabje, stero ga jim to dja vönosim.«

• *Oni vejo, ka si ti to Slovenec?*

»Vejo, zato ka se s tejsi zveško slovenski pogučavlam. Djestejo med tejsi taši to, steri vogrski sploj slabo gučijo, tak ka baukše, če z njimi slovenski parpuvejdam.«

• *Tapuvej, kak eden den od zazranka do večera taparteče.*

»V trifartala petoj zazranka de bus, s sterim se notra v Varaš pelam. V frtau šestoj sam tam. Te si zajtrik kúpim pa notra dem na pošto. Prejk se zravnem, potistim pa zajtrkujem. Kauli sedme vöre pride auto, steri pošto pripela, tau ga te vöspakivamo pa pisma rancrazberemo. V pau devetoj na biciklin skaučim pa dem vönositi pošto. Do dve vöre sam vonej v Varaši pa razdelim novine, pisma, pejnaze pa vöplačam. Potistim nazaj dem na pošto, dolazračunam pa v trifartala štrtoj zgutauvim. V pau petoj de

Glasbeni večer v Budimpešti

Slovenska samouprava 18. okrožja v Budimpešti je 12. decembra priredila že tradicionalni adventni program. Tokrat smo v goste povabili monoštrske ljudske pevke, ki jih vodi glasbena pedagoginja Marija Rituper. Naša gostja je bila tudi sekretarka Zveze Slovencev na Madžarskem Klara Fodor, ki je veliko pomagala tudi pri organiziranju programa, za to se ji posebej zahvaljujemo.

Prireditev se je začela ob 17. uri. Bil je petek in tudi sobota je bila delavnik, zato smo se malo bali, kakšen bo odziv. Ob tej priliki smo mislili razdeliti tudi darila otrokom, ki sta jih jim namenili Državna slovenska in naša lokalna samouprava ob miklavžu. Kmalu se je pokazalo, da je bila naša skrb odveč, kajti dvorana kulturnega doma se je lepo napolnila.

Po toplih pozdravnih besedah Marije Rituper smo pozorno poslušali lepo zveneče slovenske pesmi v izvedbi skupine iz Monoštra. Program je prevzel tudi tiste – celo otroke – ki gotovo niso razumeli besedila pesmi ali le delno. Tudi otroci so tiho poslušali petje žensk, kljub temu, da so bili vznemirjeni zaradi prihoda Miklavža in daril.

Darilo za nas odrasle so pa prinesle monoštrske ženske, ki so nam pripravile šopek ljudskih in seveda tudi adventnih pesmi, s katerimi so v dvorano prikradle predbožično razpoloženje.

Ko so jih nekateri obiskovalci hvalili zaradi lepih glasov, je voditeljica Marija Rituper, ki ji ne manjka žilica za humor, šaljivo dejala: če dvorana ima tako dobro akustiko kot vaša, potem se v njej lepo poje.

Nastopu je sledil sproščeni pogovor med nastopajočimi in gledalci, kajti večinoma se poznamo med sabo. Ali smo hodili skupaj v šolo ali delali na istem delovnem mestu, preden smo se nekateri preselili v Budimpešto. Upamo, da nam je med tem kratkim druženjem uspelo pokazati tudi delček našega življenja oziroma prizadevanj, da bi ohranili identiteto tudi v velemestu.

Skupini iz Monoštra se zahvaljujemo za lep nastop, Javnemu skladu za narodne in etnične manjšine pa za finančno pomoč.

Ferenc Kranjec
predsednik samouprave

bus pa se pelam domau.«

• *Te si nej dosta doma.*

»Nej, skur samo telko, ka domau odim spat. Problema je tau, ka ešče v soboto to delamo. Ka sam rejsan doma, tau je samo nedela. Dapa te pa dem igrat nogomet, tak ka sam skur nika nej doma.«

• *Dja tak vidim, ka ti rad delaš tau, ka delaš. Ali nejmam istino?*

»Istino maš. Ranč ne vejm, ka bi delo, če bi v drugo službo mogo titi. Tak sam se že vcuj vzejo k tauma, ka bi težko živo brezi tauga. Dja rad mam mojo delo.«

• *Kak je kaj s psaumi?*

»Jaj, te vradje ranč naprej ne nosi. Tej nas, poštaše, najbolje

mantrajo. Ne vejm, zaka so tak čemerni na nas. Srečo mam, name so ešče do tejsa mau gnauk nej vgriznili.«

• *Zaka je dobro za poštaša biti?*

»Zaka? Zato ka sam cejli den med lüstvom. Z biciklinom se tamta pelam, gdeta se škem. Gda sam vanej na pauti, tam mi več niške ne zapujejde, dobre kolege mam. Ka ešče trbej? Čejli den sam vonej na dobrom lufti pa se z biciklinom vozim gora pa dola.«

• *Če si cejli den na biciklini, te kak maš obed?*

»Pa kak, vó iz žepke,« se smeje pa gorskauči na svoj poštaški biciklin.

K. Holec

OTROŠKI

Iz lade moje stare mame

Duga lejta je najviše na brgej Male vesi stau ram od moje stare mame. Že se je skur vküper začo sinjavati. Pri srcej me je stisnilo in pravo sam si, ka tou ne smem dopisiti. Zavolo nje pa zavolo sebe tó nej. Tak sam se kcuj k deli vzeu in si obečo, ka ga vred vzemem, té njeni ram. V tom deli sam gori na podi najšo njeno lado, ranč takšo, v steroy so inda svejta lidge nut skladali vse fele stvari. Moja stara mama je bila ranč takša in v ladi sam najšo...

Žitek

Lada moje stare mame je pomalek ostanila vcejlak prazna. Vse tisto, ka je bilou nut, je šlou skouzi moje roke, se tam med prstami stavilo in me skrabelo po glavej. Dosta pitanj mi je vózoškrabala ta lada. Na, nej glij lada, liki tiste reči tam v njej. Dosta sam ji odneso s poda. Edne sam postavo v prejdno izo, edne dau na stenou v spalnici ali pa v künji, pa postavo na okne tó. Tak, lada je zdaj prazna. Ram sam eške nej do kraja vred vzeu, dapa delo ne vujde, delo počaka. Zdjaj, gda sam lado moje stare mame pregledno do slejdnjoga falata, mi je tak nagnouk začalo nika faliti, kak če bi mi nikak vkraj vzeu eden falat mene. Gledno sam tou prazno lado. Čistak nika več nej bilou na njenom dneji. Čistak nika, samo tisto malo praja, ka se potegne eške za najbolje zaprejte dveri. Vedo sam, ka lada nikak ne smej ostaniti na podi. Vedo pa sam tou tó, ka je ne morem sam po stubaj doj prnesti.

Šou sam po brgej doj do pošitje in v krčmej pito poznana krepkoga možakara, ka pomouč nücam. Boug moj, pet možakarov nagnouk se je zglasilo, ka mi dě pomagat.

- Vej je pa samo edna bole velka pa malo bole žmetna lada, - sam njim tumačo, oni pa nika, šli so za meuv, kak male rece za svojo mamo.

Kak se šika, smo v prejdni izi najprlej spili posanco ali dveji. Te pa so se možakari spravili k velkomi deli. Na podi so najprva po možiki brodili, kak tou zdaj naredijo. Po tistom sta dva lado zdignila, trgé pa so komando držali.

- Lejvo, eške malo lejvo, tak zdaj stoupi ta

na prvo stubo, vred je, demo pomalek, na pravo jo süčita, dobro je gé, vred, stoupita na drugo stubo, - so vsi trgé v eden glas komandirali, kak če bi pelali kakši velki mašin po najbolje voutskej pouti.

Na srejdji stub so se majstri stavili. Fudali so kak kakši cug na brgej. Nika so spili in lada moje stare mame je pomalek bila v prejdnoj izi. Zdjaj se je trbelo dol sestí pa si počinouti. Zgučavali smo se od toga pa tistoga, samo stari školnik Mirko je cejli čas gledno ta proti ladi moje stare mame.

- Čuj, kelko je stara ta lada? Dun mora meti dosta lejti, - je pito, gda je enjo broditi. - Takše lade so majstri že davnik delali.

- Vejn je bar telko stara, kak bi bila gnesden moja stara mama, - sam njemi povedo nazaj.

- Nikak nej! Ta lada ma bar trikrat več lejti, kak bi gnesden bila stara tvoja stara baba, - je že biu na kolenaj pa nika isko, gledno skozi kuste oukole. - Na, ka sam pravo! Es pojte, ka te vidli, - je s pristom kazo na edno mesto čistak spodaj, ta, gde je biu vóvrezjani nikši vejnec. - Tou si poglente!

Zdjaj smo bili vsi vküper na kolenaj. Gledali smo v tisti vejnec, ka sam ga ranč nej v pamet vzeu in tam srejdji vejcnja je bilou vóvrezjano: 1717.

- Skur tristo lejti, padaš moji mladi, - se je vózravno školnik Mirko.

Nejsam mogo vórvati. Pomalek mi je začalo v glavou ojditi, ka je tou bila že lada od mame moje stare mame pa od že njene mame, pa eške od ene mame, pa tak vse nazaj. Zato, ka je bila v naši krajini takša šega.

- Tou lado leko zdaj za lejpe

pejnze odaš. Za takšo vej kakši Nemeč bous es do tebe priditi, samo ka bi jo emo, - je modruvo Bautoš Glajzi.

- S tistimi pejnezami boš leko tri takše rame vóredo, nej samo toga, - je svoje kcuj djau eške foringaš Pali.

- Možakarge, vi samo senjajte, dapa nika nede od toga! Lada ostane v toum rami in nede šla iz njega, - sam ostro povedo in njim napuno posanec.

Na drugi den sam šou v veško cerkev. Plebanoš mi je dau vse tiste knjige, v steri so nut spisane krstítke, smrti pa zdavanja tó. Tam v farofi sam začo iskati po nji od svoji žlati, iz stere sam vóprišo. Bilou je leto 1717 tó nut spisano. V tom leti se je gemala stara mama od babe od moje stare mame. Pa najšo sam nut spisano žlato eške za stou lejti nazaj.

Prišo sam domou. Sejdo sam v prejdnoj izi in gledno skur tristo lejti staro lado. V njoj je cejli moj žitek. Dapa ka bou z njou, gda mrgem. Vej jo rejšan kakši Nemeč skur šenki dobi. Tou ja ne smejim dopistiti. Mujs trbej nika naprajti, sam si brodo, gda sam se šeto po našom brgej med starimi djablanami. Rejsan bi čas biu, ka si ženo najdem, nej samo zavolo lade, zavolo sebe tó. Vej pa ne morem cejli žitek sam biti, té ram moje stare mame tó ne more biti prazen pa lado de trbelo nekomi zapistiti za erbijo. Tak sam se v tistoj kesnoj jeseni odloučo, ka se na sprtolejt gvüšno zalübum.

Tak je bilou tó. Trgé mlajši se že naganjajo po brgej. Žitek de tadale.

Miki Roš

Moja mama

KOTIČEK

V družini smo štirje: mama, oče, sestra in jaz. Moja mama je majhna, njena telesna teža je povprečna. Ima rjave lase in modre oči. Stara je 37 let in je voditeljica otroškega vrta v Števanovcih. Zelo je pridna in natančna. V vrtcu vse naredi, da bi malčki dobili čim več znanja in se dobro počutili. Piše natečaje in dela zato, naj vrtec in otroci imajo lepe, nove igracke. Ko konča v vrtcu, pride domov. Poje kosilo in prelista časopise. Potem začne domače delo: pomiva posodo, pere, pospravlja, kuha in peče. Krmi tudi živali.

Ko s sestro prideva domov iz gimnazije ob treh, naju že čaka toplo kosilo. Zvečer naredi administracijo, poštenu vodi »papire« vrta. Po večerji, ko že za naslednji dan skuha kosilo,

utrujeno sede pred televizijo in kmalu zaspi. V prostem času rada bere in šiva. Ob delu se še uči, hodi v šolo za vodje inštitucij. Večkrat je nestrpna, takrat je boljše, če jo pustimo pri miru. Ne glede na to, je zelo mirna in krepka ženska. Rada pomaga vsakemu človeku. Če jo prosimo, še pri domači nalogi nam pomaga. Ljudje so ji blizu, rada se pogovarja s starejšimi in z mladimi. Konfliktom se izmika. Če se jim ne more izogniti, poišče rešitev, to se ji največkrat posreči. Mnogo dela za svojo družino. Zelo sem ponosen, da imam tako mamico.

Gabor Holec

Gimnazija Monošter

V šoli

Naša šola, Gimnazija Vörösmarty, stoji sredi mesta. Je velika in svetla. V šoli je 15 učilnic, telovadnica, knjižnica, zbornica za učitelje, pisarna za tajnico in za ravnatelja. Imamo tudi dobro opremljen računalniški kabinet. Imamo lepe laboratorije, tako tudi za slovenščino.

Hodimo v peti razred. Imamo novo razredničarko. Je mlada in zelo prijazna. Ime ji je Silvija. Uči nas matematiko. Naša učilnica je v drugem nadstropju. Skozi okna vidimo na cesto. Okna so na levi strani. Na policah so rože. V učilnici so šolske klopi in stoli za učence. Spredaj je tabla. Na desni strani je stena, na kateri visijo risbe učencev in zemljevidi. Učiteljica ima svojo mizo in stol.

Pouk imamo do dveh. Vsaka šolska ura traja 45 minut. Odmori so dolgi 10 minut. Po tretji šolski uri je glavni odmor. Takrat imamo malico. V šoli se učimo brati, pisati in računati. Jaz zelo rada telovadim. Moj sošolec Kristof pa rad računa. Sošolke rade rišejo in berejo.

Rada hodim v šolo.

Žofia Goda

Gimnazija Monošter

To sem jaz

Ime mi je Barbara. Pišem se Kovač. Stara sem 11 let. Hodim v 5. razred osemletne gimnazije v Monoštru. V naši družini smo štirje: mama Ester, oče Jože in brat Patrik. Mama je po poklicu prodajalka. Dela v trgovini na Rábafüzesu. Oče je prodajalec. Brat Patrik hodi v šolo Széchenyi v Monošter. Jaz sem pridna učenka. V šoli imam skoraj same petice. Sem srednje postave, imam dolge rjave lase in zelene oči.

Rada se lepo oblačim. Rada poslušam glasbo, berem zanimive knjige in gledam televizijo. Mnogokrat pomagam mami pri kuhanju in pospravljanju, včasih nahranim naše mačke in psa Benjija. Z njim tudi hodim na sprehode.

Barbara Kovač
Gimnazija Monošter

KAUT

Andovske zgodbe Andovčanom na božič

Lokalna in manjšinska samouprava Andovci je 20. decembra organizirala veški božič za Andovčane. Prireditev se je večer v šestoj vori začnila v Hotelu Apat. Pišti Žokš je s kombijom cejlo ves prejkzvozo, tak ka gda je Laci Korpič na fudi tazašpilo Sveto nauč, blajženo nauč, je že vsakši pri stauli sejdo. Tau leto baude ranč deset lejt,

ka samouprava organizira veški božič pa deseto leto je tauma tō, ka Laci Korpič v Andovce odi igrat. Starejšo lüstvo že naprej čaka te den, zato ka gda Lacine fude slovenske naute igrajo, taše spomine naprej prinesejo, od steri jim oči skonznate gratajo. Po večerji smo njim prejkдали

božični dar Zveze Slovencev, časopis Porabje, koledar pa knjige Andovske zgodbe. Gda so knjige Andovske zgodbe v roke vzeli, od čude so ešče vejn ranč sa-po nej dobi-li. »Ti,« pravi eden drugōma, »v tej knjigaj sam ešče dja tū notri. Gledaj, tau pišejo,« pa s prstom kaže. Eden drugi se naglas zasmije pa pravi: »Gledajte, Rudaš-fudaš z hungazinom kromčje škropi!« Knjige odpre pa vkumas je zdigne, naj drugi tū vidijo. Gda so knjige malo prejkpoglednili, te jim je Laci malo bole vesele začno igrati, lüstvo je pa eden za drugim šlau plesat.

Kak vsakšo leto, zdaj smo tō dali malo pejnzej na božič. Istino, sprvoga je lüstvo tak mislilo, ka zdaj ne dobijo, zato ka smo samo v edenajstoj vori razdelili. Etak je vsakši počako te čas pa nej ūšo prvin domau. Depa zato tak mislim, ka vseedno bi bilau, če dobijo pejnzeze ali nej, zato ka brezi tauga so se tō dobro počutili. Tisti večer sam samo vesele pa koražno lüstvo vido. Dapa kak Vaugri pravijo, brezi pejnzej se je težko zabavati. Zato se pa lopau zahvalimo Zvezi Slovencev na Madžarskem pa Državni slovenski samoupravi za finančno podporo. **K.H.**

SLOVENSKI PLES

Dragi bralci! Eške gnauk vam želimo na znanje dati, ka Slovenska zveza organizira tradicionalni **Slovenski ples 14. februara 2004** od 20.00 do 03.00 vōre v avli Osnovne šaule Széchenyi v Varaši. Na bali de igro ansambel **LIPOVŠEK** iz Slovenije. Bal nam olepša s svojimi meščanskimi pa gorenjskimi plesi Folklorna skupina s Ptuja.

Vstopnice (belépőjegyek) se dajo kúpti pri **Klari Fodor** na Slovenskoj zvezi v Varaši **od 26. januara 2004** od 8.00 do 16.00 vōre, dočas bau mesto.

Cejna vstopnice, karte za bal de 1000 forintov. Gda si

stoj kúpi karte, si včasín leko vōodabare sto, gde ške sejdati s svojo družbov. Ranč tak, sto ške, si leko kúpi karto za večerdjo tū. Vsakši si leko odabare iz-med dvejfele večerdje, stero pripravi restavracija Lipa. Ena večerdja de pripravljena iz svinjskoga druga pa s piščancjoga mesa. Večerdja de koštala 1000 forintov. Karte za večerdje do se oddavale samo do 9. februara, zatau lepau prosimo, naj si vsakši pri cajti zmisli.

Za informacijo vam želimo ške dati, kak vsakšo leto, zdaj se tū da priditi na bal s rednimi avtobusi iz vsakše

vesi. Za nazaj domau smo pa zapovedli dva avtobusa, naj pauleg cakanja niške nejma nevolē. Oba dva avtobusa te vkraj pelala zazranka rano v 03.15 vōri od šaule Széchenyi. Eden avtobus de pelo (če de potrebno) v Traušče, Otkauvce, Števanovce, Andovce pa na Verico, drugi avtobus pa v Slovensko ves, Sakaluvce na Dolenji pa Gorenji Senik. Vsejm vam, steri se vkúper želite veseliti, želimo lejpi večer pa dobro čutenje.

Klara Fodor
sekretarka

Sprejem ob državnem prazniku

Generalni konzul R Slovenije v Monoštru Marko Sotlar je ob Dnevu samostojnosti R Slovenije priredil sprejem. V svojem slavnostnem nagovoru je poudaril: »V prvi polovici prihodnjega leta se bo pričelo novo obdobje, obdobje skupnega ekonomskega prostora, obdobje, ko narodov ne bodo več ločevale meje, ki so jih ločevale desetletja nekdanjega in za vedno pozabljenega sistema. Vsi skupaj upamo, da bomo začetno obdobje polnopravnega članstva čim boljše izkoristili za to, da se med seboj povežemo tako kot je to običaj in praksa v Evropski uniji.«

Porabje

**ASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gardonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitektka Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Casopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.